

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO NR. 4D-2024/1-1428 PRIEŠ LIETUVOS KALĖJIMŲ TARNYBOS VILNIAUS KALĖJIMĄ

2025 m.
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė 2024 m. gruodžio 19 d. gavo X (toliau – Pareiškėjas) skundą dėl Lietuvos kalėjimų tarnybos (toliau ir – LKT) Vilniaus kalėjimo (toliau – Vilniaus kalėjimas, VK) pareigūnų veiksmų, susijusių su galimybe Pareiškėjui ilgalaikių pasimatymų metu pasinaudoti patalpose įrengtu dušu, varžoma teise pasimatyti su dukra ir kreipimusi nagrinėjimu (toliau – Skundas).

2. Pareiškėjas Skunde nurodo:

2.1. „[...] pasimatymai įkalinimo įstaigoje privalo dirbti 6 dienas per savaitę. Bet dirba tik nuo antradienio iki šeštadienio, o tai jei mano išsilavinimas leidžia paskaičiuoti iki 5 gaunasi [...]“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

2.2. „Taipogi buvo įvykis, kad mano 16-metė dukra buvo nuliūdinta, kai bandė prisiskambinti į Vilniaus kalėjimo pasimatymų biurą [...], kai pareigūnas pakėlė telefono ragelį, jis pasakė mano dukrai, kad neregistruos jos pas mane į pasimatymą, nes neva nėra mano prašymo. [...]. Aš asmeniškai įžvelgiu tame specialiai trukdžius mano nepilnamečiams vaikams matyti savo tėvą“.

2.3. „Esu <...> nedarbingas dėl motorikos sutrikimo, vaikštau su lazdele tam, kad išlaikyčiau pusiausvyrą. Bet tai Vilniaus kalėjimo administracijai nėra motais. Vilniaus kalėjimo administracija pateikia man atsakymus, kad Vilniaus kalėjimas nėra pritaikytas žmonėms su negalia kalėti, bet aš nuo 2022-02-25 esu laikomas čia man nežmoniškais sąlygomis. [...], kai kreipiausi oficialiai, kad būčiau perkeltas į LAVL slaugos skyrių [...], mano prašymas buvo atmestas, nes neva esu sveikas. [...] prašau [...] įpareigoti Vilniaus kalėjimo administraciją atsakyti į mano prašymus“.

3. Pareiškėjas prašo ištirti Skunde nurodytas aplinkybes.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Seimo kontrolierė 2025 m. sausio 6 d. raštu Nr. SE-9 kreipėsi į LKT, prašydama paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes.

LKT 2025 m. sausio 29 d. atsakymu Nr. 1S-710 Seimo kontrolierę informavo:

4.1. „Pareiškėjui nustatytas judėjimo sutrikimas, dėl kurio Asmens su negalia teisių apsaugos agentūros prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Klaipėdos I teritorijos skyriaus 2024-06-10 sprendimu Nr. STS-6178 paskirtas <...> proc. dalyvumas“.

4.2. „Vilniaus kalėjimo bendrojo naudojimo patalpos ir gyvenamieji kambariai, priskiriami režiminių nuteistųjų laikymui, yra įrengti vadovaujantis Lietuvos Respublikos higienos normoje HN 134:2015 „Laisvės atėmimo vietų ir teritorinių policijos įstaigų areštinių sveikatos saugos reikalavimai“ ir Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus 2020-12-21 įsakymu Nr. V-389 patvirtintomis „Pataisos įstaigų (tardymo izoliatorių) įrengimo ir eksploatavimo taisyklės“ nustatytais reikalavimais. Nuteistasis X yra apgyvendintas Vilniaus kalėjimo, esančio Rasų g. 8, drausminiam režimui priskirtame gyvenamajame kambaryje Nr. <...>. Remiantis minėto nuteistojo 2024 m. gegužės 27 d. kreipimusi (reg. Nr. NPS-25-3389), gyvenamojo kambario Nr. <...> sanitarinėje patalpoje, suderinus su Pareiškėju, 2024 m. birželio 11 d. prie sienos patogumo sumetimais buvo įrengta rankena, skirta įsikibti. Rankena buvo įrengta ir viename iš ilgalaikiams pasimatymams skirtų dušų.“

4.3. „[...] patikrinus dokumentų valdymo bendrąją informacinę sistemą nustatyta, kad nuteistasis X [...] nuo 2024-01-01 yra pateikęs šiuos kreipimusis dėl [...] Vilniaus kalėjime [...] nepritaikytų ilgalaikių pasimatymų patalpų ir dušų judėjimo negalią turintiems asmenimis: 1. 2024-08-19 prašymas (reg. Nr. NPS-25-5706) ir 2024-08-22 kreipimasis (reg. Nr. NPS-25-8532), į kuriuos 2024-09-03 buvo pateiktas atsakymas raštu Nr. 2S-4682; 2. 2024-09-05 skundas (reg. 2024-09-06 Nr. 2-2335), į kurį buvo atsakyta 2024-09-10 raštu Nr. 2S-4867; 3. [...]; 4. 2024-09-25 gauti Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos persiųsti pareiškėjo 2024-09-18 ir 2024-09-24 kreipimaisi (reg. Nr. 2G-2572), 2024-09-24 pareiškimas (reg. Nr. 2G-2546) ir Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierės 2024-09-27 persiųstas 2024-09-18 skundas (reg. Nr. 2G-2651), į kurį 2024-10-23 raštu Nr. 2S-5909 pateiktas atsakymas; 5. 2024-10-21 prašymas-skundas (reg. Nr. NPS-25-7647), į kurį atsakyta 2024-11-08 raštu Nr. SN-25-1458; 6. 2024-10-24 prašymas (reg. 2024-10-25, Nr. NPS-25-7760) ir 2024-11-04 prašymas (reg. Nr. NPS-25-8016), į kurį 2024-11-08 raštu Nr. SN-25-1458 pateiktas atsakymas; 7. 2024-11-05 prašymas (reg. Nr. NPS-25-8112), į kurį atsakyta 2024-11-13 raštu Nr. 2S-6420“. LKT nurodytuose Pareiškėjo raštuose ir atsakymuose į juos nurodoma:

4.3.1. Pareiškėjas 2024 m. rugpjūčio 19, 22 dienų raštais kreipėsi į VK viršininką teigdamas, kad 2024 m. rugpjūčio 17 d. ilgalaikio pasimatymo metu nukrito lipdamas iš dušo, ir teiraudamasis, dėl kokių priežasčių ilgalaikių pasimatymų patalpose įrengti dušai nėra pritaikyti žmonėms su negalia. LKT 2024 m. rugsėjo 3 d. raštu Nr. 2S-4682 Pareiškėjui atsakė: „Vilniaus kalėjimo režiminio korpuso, bendrojo naudojimo patalpos ir gyvenamosios kameros yra įrengtos vadovaujantis Lietuvos Respublikos higienos normoje HN 134:2015 „Laisvės atėmimo vietų ir teritorinių policijos įstaigų areštinių sveikatos saugos reikalavimai“ ir Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus 2020-12-21 įsakymu Nr. V-389 patvirtintomis „Pataisos įstaigų (tardymo izoliatorių) įrengimo ir eksploatavimo taisyklės“ (toliau – Taisyklės) nustatytais reikalavimais. Taisyklių „Ilgalaikių pasimatymų patalpos“ skyriuje nurodoma: „35. Mažiausiai viena ilgalaikių pasimatymų patalpa turi būti pritaikyta specialiesiems neįgaliųjų poreikiams.“ Jūsų skunde pažymima, kad Vilniaus kalėjime yra ilgalaikio pasimatymo patalpa, kuri yra pritaikyta neįgaliųjų poreikiams. Pažymėtina, prieš suteikiant ilgalaikio pasimatymo kambarį Jūs matėte visas suteiktas sąlygas ir nepareiškėte savo nesutikimo. Šis sprendimas per vieną mėnesį nuo jo įteikimo dienos gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka

Regionų administracinio teismo Vilniaus rūmams (Žygimantų g. 2, 01102 Vilnius)“.

4.3.2. Pareiškėjas 2024 m. rugsėjo 5 d. skundu kreipėsi į LKT direktorių, nesutikdamas su LKT 2024 m. rugsėjo 3 d. raštu Nr. 2S-4682. Į šį jo kreipimąsi LKT atsakė 2024 m. rugsėjo 10 d. raštu Nr. 2S-4867, kuriame Pareiškėjui paaiškino: „vadovaujantis galiojančių teisės aktų nuostatomis, Jūsų Skundas paduotas nesilaikant nurodytos atsakyme apskundimo tvarkos (paduotas ne tai institucijai, kuri turi numatyta kompetenciją nagrinėti tokį skundą), į tai atsižvelgiant ir vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 11 str. 3 d. 6 p., Jūsų Skundas nebus nagrinėjamas. Primename, kad dėl galimo savo teisių pažeidimo ar netinkamo atsakymo galite kreiptis tokia tvarka, kokia yra Jums nurodyta atsakyme“.

4.3.3. Pareiškėjas 2024 m. rugsėjo mėnesį raštu dėl jam kylančių problemų, susijusių su VK pareigūnais ir VK ilgalaikių pasimatymų patalpose įrengtų dušų nepritaikymu asmenims su negalia, kreipėsi į Lietuvos Respublikos teisingumo ministeriją ir Seimo kontrolierę, kurie jo kreipimuisi persiuntė LKT nagrinėti pagal kompetenciją. Į persiūstus Pareiškėjo kreipimuisi buvo atsakyta LKT 2024 m. spalio 23 d. raštu Nr. 2S-5909, kuriame teigiama:

„[...] informuojame, kad Jums yra pateiktas LKT [...] atsakymas į iš esmės analogiško turinio kreipimąsi, kuriame išnagrinėtos analogiškos aplinkybės ir esate informuojamas: „Vilniaus kalėjimo režiminio korpuso, bendrojo naudojimo patalpos ir gyvenamosios kameros yra įrengtos vadovaujantis Lietuvos Respublikos higienos normoje HN 134:2015 „Laisvės atėmimo vietų ir teritorinių policijos įstaigų areštinių sveikatos saugos reikalavimai“ ir Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus 2020-12-21 įsakymu Nr. V-389 patvirtintomis „Pataisos įstaigų (tardymo izoliatorių) įrengimo ir eksploatavimo taisyklės“ (toliau – Taisyklės) nustatytais reikalavimais. Vilniaus kalėjime žmonių su negalia, kuriems reikalinga neįgalųjų įranga dušuose, nelaikoma, nes tam šis kalėjimas nepritaikytas. [...]. Papildomai atkreipiame Jūsų dėmesį, kad nors vadovaujantis Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus 2020-12-21 įsakymu Nr. V-389 patvirtintomis „Pataisos įstaigų (tardymo izoliatorių) įrengimo ir eksploatavimo taisyklių“ 35 p. numatyta, kad „mažiausiai viena ilgalaikių pasimatymų patalpa turi būti pritaikyta specialiesiems neįgalųjų poreikiams“, tačiau 2 p. numato: „Šios Taisyklės privalomos naujai projektuojamiems, naujai statomiems, rekonstruojamiems, kapitališkai remontuojamiems statiniams, o veikiančioms įkalinimo įstaigoms taikomi tik tie taisyklių reikalavimai, kurie nesusiję su statinių rekonstrukcijos ar kapitalinio remonto darbais“, o 30 p. numatyta: „Įrengiant naujas arba rekonstruojant ar kapitališkai remontuojant esamas ilgalaikių pasimatymų patalpas, sanitarinis mazgas ir virtuvė įrengiama kiekvienai ilgalaikio pasimatymo patalpai. Nesant techninių galimybių esamas ilgalaikių pasimatymų patalpas įrengti pagal šiame punkte nustatytą reikalavimą, sanitariniai mazgai ir virtuvės gali būti įrengiami bendram naudojimui“. Atsižvelgiant į tai manytina, jog Vilniaus kalėjime esančios ilgalaikių pasimatymo kambarių sąlygos yra atitinkančios galiojančių teisės aktų reikalavimus. [...]. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso 100 straipsnio 2 dalies nuostatomis, šis sprendimas per dvidešimt dienų nuo jo įteikimo dienos gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Regionų administracinio teismo Vilniaus rūmams (Žygimantų g. 2, 01102 Vilnius).“

4.3.4. Pareiškėjas 2024 m. spalio 21, 24 dienų ir 2024 m. lapkričio 4 d. raštais kreipėsi į Vilniaus kalėjimo viršininką prašydamas sudaryti jam sąlygas naudotis kitame VK pastate įrengtomis ilgalaikių pasimatymų patalpomis, kurios, jo nuomone, yra pritaikytos neįgalųjų poreikiams. Vilniaus kalėjimas 2024 m. lapkričio 8 d. raštu Nr. SN-25-1458 atsakė į pirmiau nurodytą Pareiškėjo kreipimąsi ir jame nurodė:

„[...] informuojame, kad [...] VK bendrojo naudojimo patalpos ir gyvenamosios kameros yra įrengtos vadovaujantis Lietuvos Respublikos higienos normoje HN 134:2015 „Laisvės

atėmimo vietų ir teritorinių policijos įstaigų areštinių sveikatos saugos reikalavimai“ ir Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus 2020-12-21 įsakymu Nr. V-389 patvirtintomis „Pataisos įstaigų (tardymo izoliatorių) įrengimo ir eksploataavimo taisyklės“ nustatytais reikalavimais. [...]. Pažymime, kad kalinamiesiems asmenims skirtos pasimatymų patalpos, esančios [...] VK skirtinguose pastatuose, esminių įrengimo skirtumų neturi. Atkreipiame dėmesį, kad teisės aktuose, reglamentuojančiuose kalėjimų veiklą, nuteistiesiems nustatyta teisė pareigūnams nurodyti, kokias konkrečias pareigas ar užduotis jie turi atlikti, taip pat nuteistiesiems nustatyta teisė savo nuožiūra rinktis pasimatymų kambarių, kuriuose vyksta pasimatymai neprižiūrint laisvės atėmimo vietų įstaigos atstovui. Pareigūnai parenka šiuos pasimatymų kambarius nuteistiesiems savo nuožiūra atsižvelgdami į jų užimtumą, nuteistojo asmenybę, esamus izoliavimo bei saugumo reikalavimus. [...]. Šis Lietuvos kalėjimų tarnybos Vilniaus kalėjimo atsakymas, vadovaujantis Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso 100 straipsnio 1 dalies nuostatomis, per vieną mėnesį nuo jo įteikimo dienos gali būti skundžiamas Lietuvos kalėjimų tarnybos direktoriui“.

4.3.5. Pareiškėjas 2024 m. lapkričio 5 d. raštu kreipėsi į Vilniaus kalėjimo viršininką prašydamas paaiškinti, ar ilgalaikių pasimatymų patalpose įrengti dušai yra pritaikyti asmenims, turintiems negalią. LKT 2024 m. lapkričio 13 d. raštu Nr. 2S-6420 atsakė į pirmiau nurodytą kreipimąsi, kuriame paaiškino: „Vilniaus kalėjimas iki šiol nebuvo rekonstruojamas ar kapitališkai remontuojamas/atnaujinamas, todėl techninių galimybių šią įkalinimo įstaigą įrengti taip, kad ji būtų pritaikyta neįgalųjų specialioms poreikiams nebuvo galimybių. [...]. Šis Lietuvos kalėjimų tarnybos atsakymas, vadovaujantis Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso 100 straipsnio 2 dalies nuostatomis, per dvidešimt dienų nuo jo įteikimo dienos gali būti skundžiamas Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, Vilnius) Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka“.

4.4. „Pareiškėjas 2023-12-07 ir 2024-02-05 pateikė prašymus dėl perkėlimo į kitą bausmės atlikimo vietą, į kuriuos 2024-03-06 raštu Nr. SN-25-263 buvo pateiktas atsakymas. 2024-03-12 nuteistasis pateikė dar vieną kreipimąsi, kuriame prašė perkelti į kitą kalėjimą, į kurį atsakyta 2024-03-28 raštu Nr. SN-25-329. Pareiškėjui nesutikus su Vilniaus kalėjimo viršininko 2024-03-28 atsakymu, 2024-03-30 Lietuvos kalėjimų tarnybai buvo pateiktas skundas, į kurį 2024-04-23 buvo pateiktas atsakymas“. LKT nurodytuose Pareiškėjo raštuose ir atsakymuose į juos rašoma:

4.4.1. Pareiškėjas 2024 m. vasario 5 d. pateikė prašymą dėl perkėlimo į LKT Marijampolės kalėjimą arba LKT Pravieniškių 1-ąjį kalėjimą, kurie, jo nuomone, yra pritaikyti asmenims, turintiems negalią. Vilniaus kalėjimo 2024 m. kovo 6 d. raštu Nr. SN-25-263 buvo atsakyta į pirmiau nurodytą kreipimąsi. Šiame atsakyme rašoma:

„2023-11-08 Nuteistųjų skyrimo, perkėlimo į laisvės atėmimo vietos socialinės globos sektorių ir gražinimo iš šio sektoriaus komisijoje (toliau – Komisija) buvo gautas ir svarstytas Lietuvos kalėjimų tarnybos Vilniaus kalėjimo resocializacijos skyriaus vyr. specialistės [...] tarnybinis pranešimas dėl nuteistojo [...], galimai turinčio sveikatos problemų, perkėlimo į Pravieniškių 2-ojo kalėjimo Socialinės globos sektorių, atlikti tolesnę laisvės atėmimo bausmę klausimas. Tarnybiniame pranešime pateikti medicininių duomenų išrašas/siuntimas bei kiti aktualūs dokumentai dėl nuteistojo sveikatos būklės. Komisija vertino apie Jūs pateiktus medicininius dokumentus, socialinės globos poreikio vertinimo anketą taip pat medicininius išrašus esančius elektroninėse programose POLIS ir ESPBI IS. Vertinant Socialinės globos poreikio anketą yra nustatyta, kad Jūs savarankiškas pagrindinėse kasdieninės veiklos srityse ir dalinai savarankiškas kai kuriose srityse (sunkiau apsitarnauti, pasigaminti maistą), tačiau išorinė pagalba Jums nereikalinga. Komisija išanalizavusi gautus dokumentus, Jūsų būklę įvertino, kaip šiuo metu neatitinkančią perkėlimo į Socialinės globos sektorių kriterijų. Komisija,

rekomendavo neperkelti Jūsų į Socialinės globos sektorių. Įpareigojo VK administraciją, vadovaujantis Nuteistųjų perkėlimo iš vienos bausmės atlikimo vietos į kitą ir jiems taikomų bausmės atlikimo sąlygų keitimo dokumentų rengimo bei pateikimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos kalėjimų tarnybos direktoriaus 2023 m. vasario 7 d. įsakymu Nr. V-85, 24 punkto nuostatomis, supažindinti Jus su Komisijos rekomendacija neperkelti Jūsų į Socialinės globos sektorių. Posėdžio protokolas buvo siunčiamas susipažinti Vilniaus kalėjimo viršininkui [...], ir įteiktas Jums susipažinti pasirašant. Atsižvelgiant į išdėstytas aplinkybes, darytina išvada, kad įstaigos administracija teisės aktų nepažeidė. [...]. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso 100 straipsnio 1 dalimi, šis sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos kalėjimų tarnybos direktoriui (L. Sapiegos g. 1, 10312 Vilnius) arba Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Regionų administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, 01102 Vilnius)“.

4.4.2. Pareiškėjas 2024 m. kovo 12 d. raštu pakartotinai kreipėsi į Vilniaus kalėjimo viršininką prašydamas jį perkelti į LKT Marijampolės kalėjimą arba LKT Pravieniškių 1-ąjį kalėjimą, kurie, jo nuomone, yra pritaikyti asmenims, turintiems negalią. Vilniaus kalėjimo 2024 m. kovo 28 d. raštu Nr. SN-25-329 buvo atsakyta į pirmiau nurodytą kreipimąsi. Šiame atsakyme rašoma:

„Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 11 str. 3 d. 3 p. nurodyta, kad prašymas ar skundas viešojo administravimo subjekto vadovo arba jo įgalioto pareigūno ar valstybės tarnautojo, kito įstatymų nustatyta specialų statusą turinčio fizinio asmens sprendimu gali būti nenagrinėjamas, jeigu paaiškėja, kad dėl to paties klausimo atsakymą yra pateikęs arba sprendimą yra priėmęs viešojo administravimo subjektas, į kurį kreiptasi, arba kitas kompetentingas viešojo administravimo subjektas ir asmuo nepateikia naujų duomenų, leidžiančių abejoti ankstesnio atsakymo pagrįstumu ar ginčyti viešojo administravimo subjekto priimtą sprendimą. Pažymėtina, kad į analogiško turinio prašymą Jums buvo atsakyta 2024-03-06 raštu Nr. SN-25-263. Atsižvelgiant į tai bei minėtą teisinį reglamentavimą, Jūsų 2024-03-12 skundas pakartotinai nagrinėjamas nebus. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso 100 straipsnio 1 dalimi, šis sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos kalėjimų tarnybos direktoriui (L. Sapiegos g. 1, 10312 Vilnius) arba Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Regionų administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, 01102 Vilnius)“.

4.4.3. Pareiškėjas 2024 m. kovo 30 d. LKT pateikė skundą dėl Vilniaus kalėjimo 2024 m. kovo 28 d. rašto Nr. SN-25-329. LKT 2024 m. balandžio 23 d. raštu Pareiškėjui atsakė į jo skundą ir jame konstatavo: „Vilniaus kalėjimo viršininko 2024-03-28 Nr. SN-25-329 ir 2024-03-06 Nr. SN-25-263 atsakymuose nepateiktas atsakymas apie Jūsų prašyme nurodytą pageidavimą būti perkeltam į LKT Marijampolės kalėjimą ar LKT Pravieniškių 1-ąjį kalėjimą. Įvertinus Skundo nagrinėjimui pateiktą dokumentinę medžiagą ir vadovaujantis aukščiau išdėstyta informacija konstatuotina, kad Jūsų 2024-03-30 Skundas dėl negautos informacijos dėl perkėlimo į LKT Marijampolės kalėjimą ar LKT Pravieniškių 1-ąjį kalėjimą yra pagrįstas. Prašome Vilniaus kalėjimo viršininko pateikti informaciją į Pareiškėjo prašymą 2024-02-05 Nr. 2G-303 bei skundą 2024-03-12 Nr. NPS-25-1671, dėl perkėlimo į LKT Marijampolės kalėjimą ar LKT Pravieniškių 1-ąjį kalėjimą. Šis sprendimas per vieną mėnesį nuo jo įteikimo dienos gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Regionų administracinio teismo Vilniaus rūmams (Žygimantų g. 2, 01102 Vilnius)“.

5. Seimo kontrolierės pavedimu 2025 m. kovo 13 d. buvo atliktas Skundo aplinkybių patikrinimas vietoje – Vilniaus kalėjimo patalpose (Rasų g. 8, Vilnius). Šio patikrinimo metu:

5.1. Pareiškėjas patikslino, kad įvykis, kai Vilniaus kalėjimo pareigūnai atsisakė sudaryti sąlygas Pareiškėjo nepilnametei dukrai su juo pasimatyti, įvyko 2024 m. gruodžio mėnesį.

5.2. Pareiškėjas nurodė, kad po šios pažymos 5.1 papunktyje nurodyto įvykio jis VK pareigūnų teiravosi, kodėl buvo atsisakyta sudaryti jam sąlygas pasimatyti su nepilnamete dukra. VK pareigūnai jam paaiškino, kad tokia situacija susiklostė dėl to, kad nėra pateiktas nuteistojo prašymas dėl pasimatymo suteikimo. Tuomet Pareiškėjas pateikė prašymą dėl pasimatymo su nepilnamete dukra suteikimo.

5.3. Pareiškėjas patvirtino, kad 2024 m. gruodžio 13 d. įvyko jo ir nepilnametės dukros pasimatymas nuotoliniu būdu.

5.4. Apžiūrėjus nustatyta, kad Vilniaus kalėjimo ilgalaikių pasimatymų patalpos akivaizdžiai nėra pritaikytos specialiesiems neįgaliųjų poreikiams, tačiau viename iš jose esančių dušų prie sienos yra pritvirtinta rankena, skirta įsikibti.

5.5. Apžiūrėjus nustatyta, kad asmeniui, norinčiam pasinaudoti Vilniaus kalėjimo ilgalaikių pasimatymų patalpose įrengtu dušu, reikia įveikti vizualiai aukštą (per 30 cm) laiptelį.

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

6. *Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo* (toliau – SKI):

13 straipsnio „Skundų pateikimas“:

1 dalis – „Pareiškėjas turi teisę pateikti Seimo kontrolieriui skundą dėl pareigūnų piktnaudžiavimo ar biurokratizmo, jei mano, kad tuo buvo pažeistos jo teisės ir laisvės.“

3 dalis – „[...] Jeigu skundas gautas žodžiu, telefonu arba Seimo kontrolierius nustatė pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeistų žmogaus teisių ir laisvių požymių iš visuomenės informavimo priemonių bei iš kitų šaltinių, Seimo kontrolierius gali pradėti tyrimą savo iniciatyva.“

22 straipsnio „Seimo kontrolieriaus sprendimai“ 3 dalis – „Skundo tyrimas nutraukiamas, jei tyrimo metu išnyksta skundžiamos aplinkybės arba, tarpininkaujant Seimo kontrolieriui, skunde keliamos problemos išsprendžiamos gera valia, taip pat kitais šio įstatymo nustatytais atvejais“.

7. *Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso* (toliau – BVK):

4 straipsnio „Bausmių vykdymo principai“ 1 dalies 2 punktas – „Bausmių vykdymas grindžiamas šiais principais: [...]; nuteistųjų lygybės taikant bausmių vykdymo įstatymus. Šio principo esmė ta, kad taikant bausmių vykdymo įstatymus visi nuteistieji yra lygūs, nepaisant jų lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos ir kitų aplinkybių“.

39 straipsnio „Laisvės atėmimo bausmę atliekančių nuteistųjų teisė pasimatyti“:

1 dalis – „Nuteistųjų pasimatymai vyksta prižiūrint laisvės atėmimo vietų įstaigos atstovams arba neprižiūrint. Nuteistieji, atsižvelgdami į turimų pasimatymų skaičių, pasirenka, kaip įgyvendins savo teisę pasimatyti. Nuteistųjų pasimatymų su savo nepilnamečiais vaikais (įvaikiais) skaičius neribojamas“.

13 dalis – „Pasimatymų ir sergančių nuteistųjų lankymo tvarką nustato teisingumo ministras“.

8. Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK):

2.5 straipsnio „Fizinių asmenų civilinis veiksnumas“ 1 dalis – „Fizinio asmens galėjimas savo veiksmais įgyti civilines teises ir susikurti civilines pareigas (civilinis veiksnumas) atsiranda visiškai, kai asmuo sulaukia pilnametystės, t. y. kai jam sueina aštuoniolika metų“.

3.157 straipsnis „Atstovavimas vaikams“ – „Tėvai yra savo neveiksnių nepilnamečių vaikų atstovai pagal įstatymą“.

9. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – VAĮ):

3 straipsnis „Viešojo administravimo principai“ – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: [...] 4) įstatymo viršenybės. Šis principas reiškia, kad įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą viešojo administravimo subjektams turi būti nustatyti laikantis šio įstatymo nustatytų reikalavimų, o viešojo administravimo subjektų veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais; 5) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį; [...] 9) objektyvumo. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs“.

10 straipsnio „Administracinių sprendimų priėmimas“ 4 dalis – „Viešojo administravimo subjektas administracinį sprendimą dėl asmens prašymo ar skundo turi priimti per 20 darbo dienų nuo tokio prašymo ar skundo gavimo dienos“.

11 straipsnio „Prašymų ir skundų administraciniam sprendimui priimti pateikimas ir nagrinėjimas“:

1 dalis – „Asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas taisykles.“.

3 dalis – „Prašymas ar skundas viešojo administravimo subjekto vadovo arba jo įgalioto pareigūno ar valstybės tarnautojo, kito įstatymų nustatytą specialų statusą turinčio fizinio asmens sprendimu gali būti nenagrinėjamas, jeigu: [...] 3) paaiškėja, kad dėl to paties klausimo atsakymą yra pateikęs arba sprendimą yra priėmęs viešojo administravimo subjektas, į kurį kreiptasi, arba kitas kompetentingas viešojo administravimo subjektas ir asmuo nepateikia naujų duomenų, leidžiančių abejoti ankstesnio atsakymo pagrįstumu ar ginčyti viešojo administravimo subjekto priimtą sprendimą; [...] 6) prašymas ar skundas viešojo administravimo subjektui pateiktas ne pagal kompetenciją“.

13 straipsnio „Administracinio sprendimo ar kitos informacijos įteikimas (paskelbimas)“

1 dalis – „Asmeniui, pateikusiam prašymą, ar asmeniui, dėl kurio galimai pažeistų teisių ir teisėtų interesų yra pradėta administracinė procedūra, taip pat asmenims, kuriems administracinis sprendimas turi tiesioginį poveikį, ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo administracinio sprendimo priėmimo dienos raštu pranešama apie priimtą administracinį sprendimą pateikiant to sprendimo kopiją, o kai reikia apsaugoti atitinkamų kategorijų duomenis, – nuasmenintą priimto administracinio sprendimo nuorašą. Atvejais, kai administracinio sprendimo kopija ar nuorašas negali būti pateikti arba kai administracinio sprendimo forma neleidžia užtikrinti visų šio įstatymo 10 straipsnio 5 dalyje reikalaujamų duomenų pateikimo, šie duomenys nurodytiems asmenims pateikiami raštu pranešant apie priimtą administracinį sprendimą. Jeigu asmuo nėra nurodęs pageidaujamo administracinio sprendimo ar kitos informacijos gavimo būdo, jie pateikiami tokiu būdu, kokiu buvo gautas prašymas ar skundas“.

10. *Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 (toliau – Taisyklės):*

32 punktas – „Prašymai ir skundai, išskyrus prašymus ir skundus, į kuriuos Taisyklių 18 punkte nustatyta tvarka galima atsakyti iš karto arba ne vėliau kaip artimiausią darbo dieną, turi būti išnagrinėjami per Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 4 dalyje nurodytus terminus.“

42 punktas – „Į prašymą ar skundą paprastai atsakoma tokiu būdu, koku buvo pateiktas prašymas ar skundas.“

45 punktas – „Į prašymą institucija atsako atsižvelgdama į jo turinį: [...]; 45.3. į prašymą priimti administracinį sprendimą atsakoma Viešojo administravimo įstatymo 13 straipsnyje nustatyta tvarka; 45.4. į prašymą, nenurodytą Taisyklių 45.1–45.3 papunkčiuose, atsakoma laisva forma.“

47 punktas – „Atsakyme į prašymą ar skundą arba institucijos siunčiamame pranešime apie asmens prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis asmuo turi būti informuojamas apie tokio atsakymo ar pranešimo apskundimo tvarką, vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo 14 straipsniu, nurodant konkrečios institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimą (-us) ir adresą (-us), taip pat terminą (-us), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas.“

11. *Laisvės atėmimo vietų vidaus tvarkos taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2022 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 1R-444, (toliau – Vidaus tvarkos taisyklės) 87 punktas – „Asmuo, norintis, kad jam būtų suteiktas pasimatymas su suimtuoju ar nuteistuoju, laisvės atėmimo vietų įstaigai paštu arba elektroninėmis ryšio priemonėmis pateikia pasirašytą prašymą suteikti pasimatymą su suimtuoju ar nuteistuoju, kurio pavyzdinę formą tvirtina laisvės atėmimo vietų įstaigos direktorius.“*

12. *Nuteistųjų perkėlimo iš vienos bausmės atlikimo vietos į kitą, jų perkėlimo į specializuotus būrius ir taikomų bausmės atlikimo sąlygų keitimo būtinų procedūrų tvarkos aprašo, patvirtinto LKT direktoriaus 2024 m. rugsėjo 12 d. įsakymu Nr. V-760, (toliau – Aprašas):*

3 punktas – „Nuteistieji iš vienos bausmės atlikimo vietos (Lietuvos kalėjimų tarnybos Pravieniškių 1-ojo, Pravieniškių 2-ojo, Vilniaus, Kauno, Panevėžio, Šiaulių, Alytaus ar Marijampolės kalėjimo (toliau kartu – kalėjimai) į kitą perkeliama Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso (toliau – BVK) 23 straipsnio 2 dalyje ir 31 straipsnio 1 dalyje numatytais atvejais Lietuvos kalėjimų tarnybos direktoriaus motyvuotu nutarimu (1 priedas)“.

8 punktas – „Jeigu nutarimo projekto derinimo DBSIS (reng. past. Dokumentų valdymo bendrosios informacinės sistemos priemonėmis) metu pateiktas motyvuotas siūlymas neperkelti nuteistojo į kitą bausmės atlikimo vietą (kalėjimą), nutarimo projekto rengėjas perkėlimo procesą sustabdo. Tuo atveju, jei perkėlimo procesas buvo inicijuotas nuteistojo prašymu, nutarimo projekto rengėjas parengia motyvuotą atsakymą nuteistajam, kuriame pateikia atsisakymo perkelti į kitą bausmės atlikimo vietą motyvus, nurodo apskundimo tvarką“.

10 punktas – „Perkeliantis kalėjimas ne vėliau kaip per 3 (tris) darbo dienas nuo nutarimo priėmimo dienos pasirašytinai supažindina nuteistąjį su nutarimu, įteikia jam šio dokumento kopiją su metaduomenimis.“

13. *Pataisos įstaigų (tardymo izoliatorių) įrengimo ir eksploatavimo taisyklių, patvirtintų, LKT direktoriaus 2020 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. V-389, (toliau – Įrengimo taisyklės):*

2 punktas – „Šios Taisyklės privalomos naujai projektuojamiems, naujai statomiems, rekonstruojamiems, kapitališkai remontuojamiems statiniams, o veikiančioms įkalinimo įstaigoms taikomi tik tie taisyklių reikalavimai, kurie nesuję su statinių rekonstrukcijos ar kapitalinio remonto darbais“.

35 punktas – „Mažiausiai viena ilgalaikių pasimatymų patalpa turi būti pritaikyta specialiesiems neįgaliųjų poreikiams“.

14. *LKT darbuotojų etikos kodekso, patvirtinto LKT direktoriaus 2023 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. V-499 (toliau – Etikos kodeksas):*

8 punktas – „Darbuotojai, atlikdami savo pareigas, privalo: [...]; 8.4. laikytis bendravimo kultūros, vykdydami tarnybines (darbo) funkcijas, bendrauti dalykiškai, visais atvejais išlikti mandagūs ir taktiški, elgtis pagarbiai; [...]; 8.8. nesinaudoti kitų asmenų daromomis klaidomis ir nežinojimu, pripažinti savo klaidas ir jas taisyti arba siūlyti ištaisyti.“

Tyrimo išvados

15. Atsižvelgiant į Skunde aprašytas aplinkybes, išvados bus pateikiamos dėl kiekvienos iš šių dalių atskirai:

15.1. dėl VK pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su galimai varžoma Pareiškėjo teise pasimatyti su dukra;

15.2. dėl VK pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su galimybe Pareiškėjui ilgalaikių pasimatymų metu pasinaudoti patalpose įrengtu dušu;

15.3. dėl LKT, VK pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su Pareiškėjo kreipimusi (dėl ilgalaikių pasimatymų patalpose įrengtų dušų nepritaikymo neįgaliųjų poreikiams) nagrinėjimu;

15.4. dėl LKT, VK pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su Pareiškėjo kreipimusi (dėl Pareiškėjo perkėlimo į kitą bausmės atlikimo vietą) nagrinėjimu.

Dėl VK pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su galimai varžoma Pareiškėjo teise pasimatyti su dukra

16. Skunde rašoma, kad Vilniaus kalėjimo pareigūnai galimai nepagrįstai atsisakė sudaryti sąlygas Pareiškėjo nepilnametei dukrai su juo pasimatyti argumentuodami tuo, kad Pareiškėjas nėra pateikęs prašymo dėl pasimatymo suteikimo.

17. Nuteistųjų teisė pasimatyti yra įtvirtinta BVK 39 straipsnyje (šios pažymos 7 punktas). Pagal šiame straipsnyje nustatytą teisinį reglamentavimą, nuteistųjų pasimatymai vyksta prižiūrint laisvės atėmimo vietų įstaigos atstovams arba neprižiūrint. Nuteistieji, atsižvelgdami į turimų pasimatymų skaičių, pasirenka, kaip įgyvendins savo teisę pasimatyti. Nuteistųjų pasimatymų su savo nepilnamečiais vaikais (įvaikiais) skaičius neribojamas.

Nuteistųjų teisės pasimatyti įgyvendinimo tvarka yra įtvirtinta Vidaus tvarkos taisyklėse (šios pažymos 11 punktas), t. y. asmuo, norintis pasimatyti su nuteistuoju, laisvės atėmimo vietų įstaigai paštu arba elektroninėmis ryšio priemonėmis pateikia pasirašytą prašymą suteikti pasimatymą su nuteistuoju; prašymo pavyzdinę formą tvirtina laisvės atėmimo vietų įstaigos direktorius. Nagrinėjamu atveju yra aktualu tai, kad nepilnamečiai nuteistojo vaikai, norintys su juo pasimatyti, negali savarankiškai pateikti prašymo dėl pasimatymo suteikimo, nes, pagal CK

nuostatose įtvirtintą teisinį reglamentavimą (šios pažymos 8 punktas), jie dar nėra įgiję civilinio veiksnio, t. y. savo veiksmais negali įgyti teisių ir susikurti pareigų. Nepilnamečių vaikų teises įgyvendina jų atstovai pagal įstatymą – tėvai. Tai reiškia, kad nuteistojo ir jo nepilnamečių vaikų pasimatymas gali įvykti tik nuteistajam arba jo nepilnamečio vaiko motinai (tėvui) laisvės atėmimo vietų įstaigai pateikus pasirašytą nustatytos formos prašymą suteikti pasimatymą su nuteistuoju.

Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėjas Vilniaus kalėjimo pareigūnams pateikė prašymą dėl pasimatymo su nepilnamete dukra suteikimo ir 2024 m. gruodžio 13 d. jis įvyko. Ši aplinkybė leidžia teigti, kad Pareiškėjas teisės aktų nustatyta tvarka įgyvendino savo teisę pasimatyti, o skundžiamos aplinkybės išnyko. Dėl šios priežasties ir vadovaujantis SKĮ 22 straipsnio 3 dalyje (šios pažymos 6 punktas) nustatytu teisiniu reglamentavimu Skundo dalies dėl Vilniaus kalėjimo pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su galimai varžoma Pareiškėjo teise pasimatyti su dukra, tyrimas yra nutrauktinas.

18. Nepaisant to, kad šiuo atveju Skundo dalies tyrimas yra nutrauktas, Seimo kontrolierė pažymi, kad įkalintų asmenų ryšiai su artimaisiais (tėvais, sutuoktiniais, gyvenimo partneriais, vaikais ir kt.) yra vienas svarbiausių veiksnių, padedančių pasiruošti išėjimui į laisvę ir sulaikančių nuo nusikalstamo elgesio. Artimųjų emocinis palaikymas bei jų teikiama parama yra nepaprastai svarbūs tiek laisvės atėmimo bausmę atliekančiam žmogui, tiek ir jau į laisvę išėjusiam žmogui integruojantis į visuomenę bei priimant laisvėje laukiančius iššūkius. Dėl šios priežasties Vilniaus kalėjimo valdžia turėtų elgtis rūpestingai ir padėti kaliniams palaikyti adekvačius kontaktus su išoriniu pasauliu ir suteikti jiems tinkamą paramą šiems kontaktams palaikyti. Šiuo konkrečiu atveju Vilniaus kalėjimo pareigūnai galėjo tiek Pareiškėjui, tiek į Vilniaus kalėjimą paskambinusiai jo dukrai aiškiai išdėstyti teisės pasimatyti įgyvendinimo tvarką, išsamiai paaiškinti, dėl kokių priežasčių Pareiškėjo nepilnametė dukra negali savarankiškai pateikti prašymo dėl pasimatymo suteikimo, ir nurodyti, kokie asmenys gali tai padaryti (t. y., pagal Lietuvos Respublikoje galiojančius įstatymus, jos teises, įskaitant ir teisę pasimatyti su tėvu, įgyvendina Pareiškėjas arba jo nepilnametės dukros motina, pateikdami atitinkamą prašymą Vilniaus kalėjimo pareigūnams). Jei Vilniaus kalėjimo pareigūnai būtų elgęsi rūpestingai ir būtų atlikę pirmiau nurodytus veiksmus, tikėtina, kad būtų išvengta neaiškumų, susijusių su Vilniaus kalėjimo pareigūnų Pareiškėjo dukrai pateiktu atsisakymu sudaryti jai sąlygas susitikti su tėvu ir Vilniaus kalėjimo pareigūnų teiginiu, jog būtent Pareiškėjas turi pateikti prašymą dėl pasimatymo su nepilnamete dukra suteikimo. Atsižvelgiant į tai, LKT direktoriui rekomenduotina imtis priemonių, kad ateityje pareigūnai visuomet tiek nuteistiesiems, tiek norintiems su jais pasimatyti asmenims aiškiai išdėstyti teisės pasimatyti įgyvendinimo tvarką bei jos ypatumus, susijusius su nuteistųjų ir jų nepilnamečių vaikų susitikimais.

19. Be pirmiau šioje pažymoje nagrinėtų aplinkybių, susijusių su nuteistųjų teise pasimatyti, Skunde nurodoma, kad Vilniaus kalėjime pasimatymai yra organizuojami tik penkias dienas per savaitę, nors teisės aktuose yra imperatyviai įtvirtinta, jog bausmės atlikimo vietose pasimatymai turėtų būti organizuojami ne mažiau nei šešias dienas per savaitę. Atkreiptinas dėmesys, kad, pagal SKĮ 13 straipsnyje (šios pažymos 6 punktas) nustatytą teisinį reglamentavimą, asmuo turi teisę pateikti Seimo kontrolieriui skundą dėl pareigūnų piktnaudžiavimo ar biurokratizmo, jei mano, kad tuo buvo pažeistos jo teisės ir laisvės. Nagrinėjamu atveju Pareiškėjas nepatiksino, kaip konkrečiai pirmiau nurodyta aplinkybė pažeidė jo teises. Dėl šios priežasties šioje pažymoje ji atskirai vertinama nebus. Nepaisant to, Seimo kontrolierė įžvelgia galimą pavojų nepagrįstai riboti Vilniaus kalėjime laikomų suimtųjų ir

nuteistųjų teisę pasimatyti, kai pasimatymai yra organizuojami tik penkias dienas per savaitę, todėl nusprendė pradėti tyrimą savo iniciatyva ir įvertinti suimtųjų ir nuteistųjų pasimatymų organizavimo tvarką Vilniaus kalėjime. Atlikusi tyrimą, Seimo kontrolierė surašys pažymą, su kuria bus galima susipažinti Seimo kontrolierių įstaigos interneto puslapyje <https://www.lrski.lt/seimo-kontrolieriu-pazymos/>.

Dėl VK pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su galimybe Pareiškėjui ilgalaikių pasimatymų metu pasinaudoti patalpose įrengtu dušu

20. Pareiškėjas nurodė, kad jam kyla sunkumų pasinaudoti ilgalaikių pasimatymų patalpose įrengtais dušais, nes jie neatitinka teisės aktų reikalavimų ir nėra pritaikyti asmenims, turintiems judėjimo negalią.

21. Įrengimo taisyklių (šios pažymos 13 punktas) 35 punkte nustatyta, kad mažiausiai viena ilgalaikių pasimatymų patalpa turi būti pritaikyta specialiesiems neįgaliųjų poreikiams. To paties teisės akto 2 punkte įtvirtinta pirmiau nurodyto reikalavimo išimtis, t. y. šis reikalavimas yra privalomas tik naujai projektuojamiems, naujai statomiems, rekonstruojamiems, kapitališkai remontuojamiems statiniams, o veikiančioms bausmės atlikimo vietoms (šiuo atveju Vilniaus kalėjimui) taikomas tik tiek, kiek tai nesusiję su statinių rekonstrukcijos ar kapitalinio remonto darbais.

Nepaisant to, Seimo kontrolierė atkreipia dėmesį į ne kartą savo darbe praktikoje konstatuotą valstybės pareigą rūpintis nuteistaisiais ir užtikrinti, kad asmens kalinimo sąlygos nepažeistų jo žmogiškojo orumo, kad šios priemonės vykdymo būdas ir metodas nesukeltų jam tokių kančių ir sunkumų, kurių intensyvumas viršytų neišvengiamai kalinimui būdingą kentėjimo laipsnį ir kad, atsižvelgiant į praktinius su įkalinimu susijusius poreikius, būtų adekvačiai užtikrinama jo sveikata ir gerovė.

Nagrinėjamu atveju tai reiškia, kad, nors Vilniaus kalėjimui nėra taikomas reikalavimas įrengti mažiausiai vieną ilgalaikių pasimatymų patalpą, kuri būtų pritaikyta neįgaliųjų poreikiams, tačiau Vilniaus kalėjimo pareigūnams kyla pareiga siekti užtikrinti Pareiškėjui, o kartu ir kitiems negalią turintiems nuteistiesiems, tokias laikymo sąlygas, kurios nesukeltų jiems sunkumų oriai atlikti paskirtą laisvės atėmimo bausmę, ir pagal galimybes imtis priemonių, kurios padėtų Vilniaus kalėjime laikomiems neįgaliams nuteistiesiems (įskaitant ir Pareiškėją) sėkmingai naudotis ilgalaikių pasimatymų patalpomis.

22. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Vilniaus kalėjimo ilgalaikių pasimatymų patalpos nėra pritaikytos specialiesiems neįgaliųjų poreikiams. Vilniaus kalėjimo pareigūnai, siekdami pirmiau nurodytas patalpas pagal galimybes pritaikyti neįgaliųjų poreikiams ir Pareiškėjui sudaryti sąlygas patogiau pasinaudoti dušu, ėmėsi priemonių, kurios yra nesusijusios su statinių rekonstrukcijos ar kapitalinio remonto darbais, bei ilgalaikių pasimatymų patalpose esančiame duše įrengė rankeną, skirtą įsikibti.

Skundo aplinkybių patikrinimo vietoje metu Seimo kontrolierių įstaigos darbuotojai atkreipė dėmesį, kad asmeniui, norinčiam pasinaudoti Vilniaus kalėjimo ilgalaikių pasimatymų patalpose įrengtu dušu, yra reikalinga įveikti vizualiai aukštą laiptelį, kurį, tikėtina, neįgaliam asmeniui (šiuo atveju – Pareiškėjui) būtų sudėtinga peržengti netgi įsikibus į rankeną.

Šios aplinkybės leidžia teigti, kad Vilniaus kalėjimo pareigūnai nesiėmė pakankamų priemonių, kad Pareiškėjas ilgalaikio pasimatymo metu galėtų pasinaudoti dušu, ir netinkamai vykdė savo pareigą siekti užtikrinti Pareiškėjui, o kartu ir kitiems negalią turintiems nuteistiesiems, tokias laikymo sąlygas, kurios nesukeltų jiems sunkumų oriai atlikti paskirtą

laisvės atėmimo bausmę.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Skundo dalis dėl Vilniaus kalėjimo pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su galimybe Pareiškėjui ilgalaikių pasimatymų metu pasinaudoti patalpose įrengtu dušu, yra pagrįsta.

LKT direktoriui rekomenduotina imtis priemonių, kad Pareiškėjui ir kitiems judėjimo negalią turintiems asmenims būtų sudarytos tinkamos sąlygos ilgalaikių pasimatymų metu saugiai naudotis dušu (pavyzdžiui, leisti jiems naudotis kitomis Vilniaus kalėjime esančiomis ilgalaikių pasimatymų ir (ar) dušo patalpomis, kuriose nėra judėjimo negalią turintiems asmenims reikalingų įveikti papildomų kliūčių, ieškoti kitų techninių sprendimų, kurie užtikrintų galimybę Pareiškėjui ir kitiems negalią turintiems asmenims saugiai peržengti ilgalaikių pasimatymų patalpose esančiuose dušuose įrengtą aukštą laiptelį ir kt.)

Dėl LKT, VK pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su Pareiškėjo kreipimusi (dėl ilgalaikių pasimatymų patalpose įrengtų dušų nepritaikymo neįgaliųjų poreikiams) nagrinėjimu

23. Skunde rašoma, kad Pareiškėjas ne kartą raštu kreipėsi į kompetentingas institucijas dėl Vilniaus kalėjimo ilgalaikių pasimatymų patalpose įrengtų dušų nepritaikymo specialioms neįgaliųjų poreikiams, tačiau į šiuos kreipimusis nebuvo tinkamai atsakyta.

24. Viešojo administravimo subjektas (nagrinėjamu atveju – Vilniaus kalėjimas, LKT), be specialiųjų teisės nuostatų, savo veikloje privalo laikytis viešojo administravimo srityje taikomų viešojo administravimo principų, tarp jų įstatymo viršenybės, išsamumo ir objektyvumo principų, kurie reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį. Atsakymą į gautą prašymą (skundą) jis turi pateikti per 20 darbo dienų nuo prašymo (skundo) gavimo institucijoje (šios pažymos 9, 10 punktai).

25. Skundo tyrimo metu nustatyta:

25.1. Pareiškėjas 2024 m. rugpjūčio 19, 22 dienų raštais kreipėsi į Vilniaus kalėjimo viršininką dėl Vilniaus kalėjimo ilgalaikių pasimatymų patalpose įrengtų dušų nepritaikymo specialioms neįgaliųjų poreikiams. Į šiuos Pareiškėjo kreipimusis per teisės aktuose nustatytą terminą buvo atsakyta LKT 2024 m. rugsėjo 3 d. raštu Nr. 2S-4682, t. y. Pareiškėjui nurodyta, kad Vilniaus kalėjimo patalpų įrengimas atitinka teisės aktų reikalavimus, pateikta atsakymo apskundimo tvarka (jei nesutinka su pateiktu atsakymu, Pareiškėjas turi teisę kreiptis į teismą), tačiau nepaaiškinta, dėl kokių priežasčių ir kokiu teisiniu reglamentavimu vadovaujantis Vilniaus kalėjimo patalpoms nėra taikomas reikalavimas, įtvirtintas Įrengimo taisyklių 35 punkte. Dėl šios priežasties vertintina, kad Pareiškėjui pateiktas LKT 2024 m. rugsėjo 3 d. raštas Nr. 2S-4682 yra neišsamus, todėl neatitinka VAĮ įtvirtintų reikalavimų.

Atkreiptinas dėmesys ir į pirmiau nurodytame rašte vartojamą frazę: „Jūsų skunde pažymima, kad Vilniaus kalėjime yra ilgalaikio pasimatymo patalpa, kuri yra pritaikyta neįgaliųjų poreikiams. Pažymėtina, prieš suteikiant ilgalaikio pasimatymo kambarį Jūs matėte visas suteiktas sąlygas ir nepareiškėte savo nesutikimo“, kuri galėtų būti vertinama ir kaip diskriminacija dėl negalios, ir kaip LKT pareigūnų mėginimas pasinaudoti Pareiškėjo specialiųjų žinių trūkumu.

Visų pirma, šios frazės vartojimas sudaro sąlygas susiklostyti situacijai, kai Pareiškėjas dėl jam nustatytos negalios yra verčiamas pasirinkti, ar nori įgyvendinti savo teisę pasimatyti

patalpose, kurios yra nepritaikytos negalią turintiems asmenims ir dėl to galimai galinčios kelti grėsmę jo sveikatai (pavyzdžiui, jei Pareiškėjas, lipdamas iš dušo, nukristų ir susižalotų), ar, siekiant išvengti grėsmės sveikatai, iš viso atsisakyti susitikimų su artimaisiais, nors nuteistiesiems, kuriems nėra nustatytas negalios faktas, nekyla pareiga rinktis. Tokia situacija yra nesuderinama su nuteistųjų lygybės principu, kuris reiškia, kad taikant bausmių vykdymo įstatymus visi nuteistieji yra lygūs, nepaisant jų lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos ir kitų aplinkybių, bei gali būti vertinama, kaip Pareiškėjo diskriminacija dėl negalios.

Antra, pažymėtina, kad Pareiškėjui nėra žinoma, kaip konkrečiai turi būti įrengtos specialiuosius neįgaliųjų poreikius atitinkančios ilgalaikių pasimatymų patalpos, todėl nėra pagrįsta tikėtis, kad jis galės įvertinti, ar pirmiau nurodytos Vilniaus kalėjimo patalpos yra tinkamai (netinkamai) pritaikytos neįgaliųjų poreikiams, ir pateikti kompetentingą sprendimą dėl sutikimo (nesutikimo) naudotis jam paskirta ilgalaikio pasimatymo patalpa. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, vertintina, kad LKT pareigūnai nepaisė Etikos kodekso 8 punkte (šios pažymos 14 punktą) įtvirtintų reikalavimų laikytis bendravimo kultūros, bendrauti dalykiškai, visais atvejais išlikti mandagiems ir taktiškiems, elgtis pagarbiai, nesinaudoti kitų asmenų nežinojimu.

25.2. Pareiškėjas 2024 m. rugsėjo 5 d. kreipėsi į LKT direktorių skųsdamas LKT 2024 m. rugsėjo 3 d. raštą Nr. 2S-4682. Į šį Pareiškėjo kreipimąsi per teisės aktuose nustatytą terminą buvo atsakyta LKT 2024 m. rugsėjo 10 d. raštu Nr. 2S-4867, t. y. LKT pareigūnai Pareiškėjui teisingai paaiškino, kad jis nesilaikė LKT 2024 m. rugsėjo 3 d. rašto Nr. 2S-4682 apskundimo tvarkos, skundą pateikė ne tai institucijai, kuri turi numatytą kompetenciją jį nagrinėti (Pareiškėjas skundą pateikė LKT, o ne teismui), todėl, pagal VAĮ 11 straipsnio 3 dalies 6 punkto nuostatas, formaliai pagrįstai atsisakė nagrinėti Pareiškėjo 2024 m. rugsėjo 5 d. skundą. Seimo kontrolierė atkreipia dėmesį į šios pažymos 25.1 papunktįje nustatytus LKT 2024 m. rugsėjo 3 d. rašto Nr. 2S-4682 trūkumus, kuriuos LKT pareigūnai, gavę Pareiškėjo 2024 m. rugsėjo 5 d. kreipimąsi, galėjo ištaisyti, užuot jam pateikdami teisės aktų reikalavimus atitinkantį, tačiau formalų LKT 2024 m. rugsėjo 10 d. raštą Nr. 2S-4867.

25.3. Pareiškėjas 2024 m. rugsėjo mėnesį raštu dėl jam kylančių problemų, susijusių su VK pareigūnais ir VK ilgalaikių pasimatymų patalpose įrengtų dušų nepritaikymu asmenims su negalia, kreipėsi į Lietuvos Respublikos teisingumo ministeriją ir Seimo kontrolierę, kurie jo kreipimuisi 2024 m. rugsėjo 25, 27 dienomis persiuntė LKT nagrinėti pagal kompetenciją. Į persiųstus Pareiškėjo kreipimuisi per teisės aktuose nustatytą terminą buvo formaliai tinkamai atsakyta LKT 2024 m. spalio 23 d. raštu Nr. 2S-5909, t. y. Pareiškėjui pakartotinai nurodyta, kad Vilniaus kalėjimo patalpų įrengimas atitinka teisės aktų reikalavimus, nurodyta pateikto atsakymo apskundimo tvarka, papildomai paaiškinta, jog Vilniaus kalėjimo patalpoms nėra taikomas reikalavimas, įtvirtintas įrengimo taisyklių 35 punkte, nes to paties teisės akto 2 punkte įtvirtinta pirmiau nurodyto reikalavimo išimtis (šis reikalavimas yra privalomas tik naujai projektuojamiems, naujai statomiems, rekonstruojamiems, kapitališkai remontuojamiems statiniams, o veikiančioms bausmės atlikimo vietoms (šiuo atveju – Vilniaus kalėjimui) taikomas tik tiek, kiek tai nesusiję su statinių rekonstrukcijos ar kapitalinio remonto darbais).

Nepaisant to, ir šiuo atveju atkreiptinas dėmesys į LKT 2024 m. spalio 23 d. raštą Nr. 2S-5909 vartojamą frazę: „Vilniaus kalėjime žmonių su negalia, kuriems reikalinga neįgaliųjų įranga dušuose, nelaikoma, nes tam šis kalėjimas nepritaikytas“, kuri galėtų būti suprantama dviprasmiškai, t. y. kaip paneigianti kompetentingų institucijų nustatytą Pareiškėjo negalios faktą (šios pažymos 2.1 papunktis). Iš Skundo turinio nustatyta, kad pirmiau nurodyta frazė suklaidino Pareiškėją, sukėlė abejonių dėl jo, kaip neįgalaus asmens, laikymo Vilniaus kalėjime teisėtumo (šios pažymos 2.3 papunktis). Dėl šios priežasties vertintina, kad Pareiškėjui

pateiktas LKT 2024 m. spalio 23 d. raštas Nr. 2S-5909 tiek, kiek tai susiję su pirmiau nurodyta fraze, neatitinka VAĮ įtvirtinto objektyvumo principo, kuris suponuoja viešojo subjekto pareigą į pareiškėjų kreipimuisi atsakyti aiškiai, atsakymuose nevertoti dviprasmybių ir vengti net šališkumo regimybės.

25.4. Pareiškėjas 2024 m. spalio 21, 24 dienų ir 2024 m. lapkričio 4 d. raštais kreipėsi į Vilniaus kalėjimo viršininką prašydamas sudaryti jam sąlygas naudotis kitame VK pastate įrengtomis ilgalaikių pasimatymų patalpomis, kurios, jo nuomone, yra pritaikytos neįgaliųjų poreikiams. Vilniaus kalėjimas 2024 m. lapkričio 8 d. raštu Nr. SN-25-1458 per teisės aktuose nustatytą terminą iš esmės teisingai atsakė į pirmiau nurodytus Pareiškėjo kreipimuisi, t. y. pakartotinai Pareiškėjui nurodė, kad Vilniaus kalėjimo patalpos atitinka teisės aktų reikalavimus, nurodė pateikto atsakymo apskundimo tvarką, paaiškino, kad, pagal nustatytą teisinį reglamentavimą, nuteistieji (šiuo atveju – Pareiškėjas) neturi teisės pasirinkti ilgalaikio pasimatymo patalpų, be to, šios patalpos, esančios skirtinguose Vilniaus kalėjimo pastatuose, esminių skirtumų, kurie nulemtų Pareiškėjo poreikį pasirinkti konkrečias ilgalaikių pasimatymų patalpas, neturi. Šios aplinkybės leidžia teigti, kad Pareiškėjui pateiktas Vilniaus kalėjimo 2024 m. lapkričio 8 d. raštas Nr. SN-25-1458 formaliai atitinka VAĮ įtvirtintus reikalavimus.

Nepaisant to, pažymėtina, kad Vilniaus kalėjimo pareigūnai, spręsdami Pareiškėjo kreipimuosesi nurodytą problemą, nebuvo pakankamai rūpestingi. Užuoat formaliai nagrinėdami šiuos Pareiškėjo kreipimuisi, pareigūnai turėjo atkreipti dėmesį į aplinkybę, kad Pareiškėjas pakartotinai kreipiasi dėl tapačios problemos net ir po jam pateikto LKT 2024 m. spalio 23 d. rašto Nr. 2S-5909 (pagal turinį šis raštas laikytinas išsamiau; šios pažymos 25.3 papunktis), o kartu ir imtis aktyvių veiksmų, siekiant išsiaiškinti, kokios problemos Pareiškėjui nepavyksta išspręsti, ir rasti būdą jam padėti.

25.5. Pareiškėjas 2024 m. lapkričio 5 d. raštu kreipėsi į Vilniaus kalėjimo viršininką prašydamas paaiškinti, ar ilgalaikių pasimatymų patalpose įrengti dušai yra pritaikyti asmenims, turintiems negalią. LKT 2024 m. lapkričio 13 d. raštu Nr. 2S-6420 per teisės aktuose nustatytą terminą formaliai teisingai atsakė į pirmiau nurodytą kreipimąsi, t. y. pakartotinai paaiškino, kad Vilniaus kalėjimas iki šiol nebuvo rekonstruojamas ar kapitališkai remontuojamas, todėl techninių galimybių įrengti šią bausmės atlikimo vietą taip, kad ji būtų pritaikyta specialioms neįgaliųjų poreikiams, nebuvo galimybių, nurodė pateikto atsakymo apskundimo tvarką. Šios aplinkybės leidžia teigti, kad Pareiškėjui pateiktas LKT 2024 m. lapkričio 13 d. raštas Nr. 2S-6420 formaliai atitinka VAĮ įtvirtintus reikalavimus.

Pažymėtina, kad šiuo atveju jau LKT pareigūnai elgėsi nerūpestingai ir neatkreipė dėmesio į aplinkybę, kad Pareiškėjas jau daug kartų kreipiasi dėl tapačios problemos, ir nesiėmė aktyvių veiksmų, kad išsiaiškintų, kokios problemos Pareiškėjui nepavyksta išspręsti, ir rastų būdą jam padėti.

26. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Skundo dalis dėl LKT, VK pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su Pareiškėjo kreipimuosi (dėl ilgalaikių pasimatymų patalpose įrengtų dušų nepritaikymo neįgaliųjų poreikiams) nagrinėjimu, yra pagrįsta. Dėl šios priežasties LKT direktoriui rekomenduotina imtis priemonių, kad ateityje pareiškėjams pateikiami atsakymai būtų išsamūs, aiškūs, juose būtų vengiama dviprasmybių ir tik formalaus pareiškėjų problemų sprendimo bei kad šiuos atsakymus rengiantys LKT pareigūnai visuomet laikytųsi Etikos kodekso nuostatų ir bausmių vykdymo principų.

Dėl LKT, VK pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su Pareiškėjo kreipimusi (dėl Pareiškėjo perkėlimo į kitą baudmės atlikimo vietą) nagrinėjimu

27. Pareiškėjas nurodė, kad ne kartą raštu kreipėsi į Vilniaus kalėjimo viršininką, prašydamas jį perkelti į Socialinės globos sektorių, esantį Pravieniškių g. 57, Pravieniškėse, arba į kitą baudmės atlikimo vietą (LKT Marijampolės kalėjimą arba LKT Pravieniškių 1-ąjį kalėjimą), kuri yra pritaikyta specialioms neįgaliųjų poreikiams, tačiau į šiuos kreipimusis nebuvo tinkamai atsakyta.

28. Pagal nustatytą teisinį reglamentavimą (šios pažymos 9, 10 punktai), viešojo administravimo subjektas (nagrinėjamu atveju – LKT ir Vilniaus kalėjimas), be specialiųjų teisės nuostatų, savo veikloje privalo laikytis viešojo administravimo principų, VAĮ ir Taisyklėse įtvirtintų reikalavimų, kurie suponuoja viešojo administravimo subjekto pareigą per 20 darbo dienų nuo asmens prašymo priimti administracinį sprendimą gavimo institucijoje dienos:

- priimti prašomą administracinį sprendimą ir ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo administracinio sprendimo priėmimo dienos apie tai raštu informuoti prašymą pateikusį asmenį bei pateikti jam pirmiau nurodyto sprendimo kopiją;

- atsisakyti priimti prašomą administracinį sprendimą ir apie tai informuoti asmenį tokiu būdu, koku buvo pateiktas jo prašymas dėl administracinio sprendimo priėmimo. Kaip minėta, viešojo administravimo subjektas asmeniui turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo turinį, bei pateikiamo atsakymo apskundimo tvarką.

Atkreiptinas dėmesys, kad pirmiau nurodyta viešojo administravimo subjekto (nagrinėjamu atveju – LKT ir Vilniaus kalėjimo) pareiga priimti (atsisakyti priimti) administracinį sprendimą ir apie tai informuoti asmenį, pateikusį prašymą dėl administracinio sprendimo priėmimo, yra įtvirtinta ir teisės aktuose, reglamentuojančiuose nuteistųjų perkėlimą iš vienos baudmės atlikimo vietos į kitą. Apraše (šios pažymos 12 punktas) nustatyta, kad nuteistieji iš vienos baudmės atlikimo vietos į kitą yra perkeliama LKT direktoriaus motyvuotu nutarimu, su kuriuo perkeliama nuteistasis yra supažindinamas pasirašytinai ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo nutarimo priėmimo dienos, įteikiant jam šio dokumento kopiją su metaduomenimis. Tuo atveju, jei nuteistojo inicijuotas perkėlimo iš vienos baudmės atlikimo vietos į kitą procesas nutrūksta, įgaliotas pareigūnas jam pateikia atsakymą, kuriame yra nurodomi atsisakymo perkelti į kitą baudmės atlikimo vietą motyvai ir šio atsakymo apskundimo tvarka.

29. Skundo tyrimo metu nustatyta:

29.1. Pareiškėjas 2024 m. vasario 5 d. pateikė prašymą dėl perkėlimo į LKT Marijampolės kalėjimą arba LKT Pravieniškių 1-ąjį kalėjimą, kurie, jo nuomone, yra pritaikyti asmenims, turintiems negalią. Į šį Pareiškėjo prašymą buvo atsakyta Vilniaus kalėjimo 2024 m. kovo 6 d. raštu Nr. SN-25-263, kuriame rašoma, kad jo perkėlimo į Socialinės globos sektorių klausimas buvo svarstytas Nuteistųjų skyrimo, perkėlimo į laisvės atėmimo vietos socialinės globos sektorių ir grąžinimo iš šio sektoriaus komisijoje, kurioje buvo priimtas sprendimas nerekomenduoti Pareiškėjo perkėlimo, o apie šio sprendimo priėmimą Pareiškėjas buvo informuotas jam pasirašytinai įteikiant pirmiau nurodytos komisijos posėdžio protokolą.

Visų pirma, pažymėtina, kad pateikdamas 2024 m. vasario 5 d. prašymą Pareiškėjas siekė būti perkeltas į LKT Marijampolės kalėjimą arba LKT Pravieniškių 1-ąjį kalėjimą, todėl nėra aišku, dėl kokių priežasčių Vilniaus kalėjimo 2024 m. kovo 6 d. rašte Nr. SN-25-263 yra rašoma tik apie Pareiškėjo perkėlimą į Socialinės globos sektorių.

Antra, atkreiptinas dėmesys, kad, pagal nustatytą teisinį reglamentavimą, į Pareiškėjo

2024 m. vasario 5 d. prašymą priimti administracinį sprendimą dėl jo perkėlimo į kitą baudmės atlikimo vietą turėjo būti atsakyta arba LKT direktoriaus motyvuotu nutarimu, su kuriuo perkeliamas nuteistasis (šiuo atveju – Pareiškėjas) yra supažindinamas pasirašytinai ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo nutarimo priėmimo dienos, įteikiant jam šio dokumento kopiją su metaduomenimis, arba įgalioto pareigūno raštu, kuriame yra nurodomi atsisakymo perkelti į kitą baudmės atlikimo vietą motyvai ir šio rašto apskundimo tvarka. Nagrinėjamu atveju Pareiškėjui nebuvo įteiktas nei pirmiau nurodytas LKT direktoriaus motyvuotas nutarimas, nei įgalioto pareigūno atsakymas, kuriame būtų įvardyti atsisakymo perkelti Pareiškėją į LKT Marijampolės kalėjimą ar LKT Pravieniškių 1-ąjį kalėjimą motyvai ir šio atsakymo apskundimo tvarka. Šios aplinkybės leidžia teigti, kad į Pareiškėjo 2024 m. vasario 5 d. prašymą priimti administracinį sprendimą dėl jo perkėlimo į kitą baudmės atlikimo vietą Vilniaus kalėjimo pareigūnai atsakė ne pagal jo turinį, todėl Vilniaus kalėjimo 2024 m. kovo 6 d. raštas Nr. SN-25-263 neatitinka VAĮ, Taisyklėse ir Apraše įtvirtintų reikalavimų.

29.2. Pareiškėjas 2024 m. kovo 12 d. raštu pakartotinai kreipėsi į Vilniaus kalėjimo viršininką prašydamas jį perkelti į LKT Marijampolės kalėjimą arba LKT Pravieniškių 1-ąjį kalėjimą. Į šį Pareiškėjo kreipimąsi per teisės aktuose nustatytą terminą buvo atsakyta Vilniaus kalėjimo 2024 m. kovo 28 d. raštu Nr. SN-25-329, t. y. Vilniaus kalėjimo pareigūnai Pareiškėjui teisingai paaiškino, kad jo tapataus turinio prašymas (Pareiškėjo 2024 m. vasario 5 d. prašymas) jau yra išnagrinėtas ir į jį jau yra atsakyta Vilniaus kalėjimo 2024 m. kovo 6 d. raštu Nr. SN-25-263, todėl, pagal VAĮ 11 straipsnio 3 dalies 3 punkto nuostatas, formaliai pagrįstai atsakė pakartotinai nagrinėti Pareiškėjo 2024 m. kovo 12 d. prašymą. Seimo kontrolierė atkreipia dėmesį į šios pažymos 29.1 papunktyje nustatytus Vilniaus kalėjimo 2024 m. kovo 6 d. rašto Nr. SN-25-263 trūkumus, kuriuos Vilniaus kalėjimo pareigūnai, gavę Pareiškėjo 2024 m. kovo 12 d. kreipimąsi, galėjo ištaisyti, užuot jam pateikdami teisės aktų reikalavimus atitinkantį, tačiau formalų Vilniaus kalėjimo 2024 m. kovo 28 d. raštą Nr. SN-25-329.

29.3. Pareiškėjas 2024 m. kovo 30 d. LKT pateikė skundą dėl Vilniaus kalėjimo 2024 m. kovo 28 d. rašto Nr. SN-25-329. LKT 2024 m. balandžio 23 d. raštu Pareiškėjui atsakė į jo skundą ir jame konstatavo, kad tiek Vilniaus kalėjimo 2024 m. kovo 6 d. raštas Nr. SN-25-263, tiek 2024 m. kovo 28 d. raštas Nr. SN-25-329 neatitinka teisės aktų reikalavimų, nes juose nėra pateikta prašoma informacija dėl Pareiškėjo perkėlimo į LKT Marijampolės kalėjimą ar LKT Pravieniškių 1-ąjį kalėjimą. LKT įpareigojo Vilniaus kalėjimo viršininką atsakyti Pareiškėjui pagal jo 2024 m. vasario 5 d. prašymo turinį. Šios aplinkybės leidžia teigti, kad LKT pareigūnai išsamiai išnagrinėjo Pareiškėjo 2024 m. kovo 30 d. skundą, Pareiškėjui pateikė aiškų ir argumentuotą 2024 m. balandžio 23 d. atsakymą, kuriame nustatė Vilniaus kalėjimo 2024 m. kovo 6 d. rašto Nr. SN-25-263 ir 2024 m. kovo 28 d. rašto Nr. SN-25-329 trūkumus (juos šioje pažymoje konstatavo ir Seimo kontrolierė) ir ėmėsi priemonių šiems trūkumams pašalinti.

30. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Skundo dalis dėl LKT, VK pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su Pareiškėjo kreipimusi (dėl Pareiškėjo perkėlimo į kitą baudmės atlikimo vietą) nagrinėjimu, yra pagrįsta tiek, kiek tai susiję su Vilniaus kalėjimo pareigūnų veiksmais, netinkamai nagrinėjant Pareiškėjo 2024 m. vasario 5 d. ir 2024 m. kovo 12 d. prašymus. Kadangi LKT pareigūnai nustatė Vilniaus kalėjimo Pareiškėjui pateiktų raštų trūkumą, kuriuos šioje pažymoje konstatavo ir Seimo kontrolierė, bei ėmėsi priemonių šiems trūkumams pašalinti, nagrinėjamu atveju Seimo kontrolierės rekomendacija pakartotinai išnagrinėti pirmiau nurodytus Pareiškėjo prašymus nebus teikiama. Nepaisant to, Seimo kontrolierė LKT direktoriui rekomenduoja informuoti ją apie Pareiškėjo 2024 m. vasario 5 d. ir 2024 m. kovo 12 d. prašymų nagrinėjimo rezultatus, pateikiant atsakymo ar atsakymų į juos kopijas.

SEIMO KONTROLIERĖS SPRENDIMAI

31. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia X Skundo dalies dėl VK pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su galimai varžoma Pareiškėjo teise pasimatyti su dukra, tyrimą nutraukti.

32. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia X Skundo dalį dėl VK pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su galimybe Pareiškėjui ilgalaikių pasimatymų metu pasinaudoti patalpose įrengtu dušu, pripažinti pagrįsta.

33. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia X Skundo dalį dėl LKT, VK pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su Pareiškėjo kreipimusi (dėl ilgalaikių pasimatymų patalpose įrengtų dušų nepritaikymo neįgaliųjų poreikiams) nagrinėjimu, pripažinti pagrįsta.

34. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia X Skundo dalį dėl VK pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su Pareiškėjo kreipimusi (dėl Pareiškėjo perkėlimo į kitą bausmės atlikimo vietą) nagrinėjimu, pripažinti pagrįsta.

35. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia X Skundo dalį dėl LKT pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su Pareiškėjo kreipimusi (dėl Pareiškėjo perkėlimo į kitą bausmės atlikimo vietą) nagrinėjimu, atmesti.

SEIMO KONTROLIERĖS REKOMENDACIJOS

36. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1, 14, 17 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė LKT direktoriui rekomenduoja:

36.1. imtis priemonių, kad ateityje pareigūnai visuomet tiek nuteistiesiems, tiek norintiems su jais pasimatyti asmenims aiškiai išdėstytų teisės pasimatyti įgyvendinimo tvarką bei jos ypatumus, susijusius su nuteistųjų ir jų nepilnamečių vaikų susitikimais;

36.2. imtis papildomų priemonių, kad Pareiškėjui ir kitiems judėjimo negalią turintiems asmenims būtų sudarytos tinkamos sąlygos ilgalaikių pasimatymų metu saugiai naudotis dušu (pavyzdžiui, leisti jiems naudotis kitomis Vilniaus kalėjime esančiomis ilgalaikių pasimatymų ir (ar) dušo patalpomis, kuriose nėra judėjimo negalią turintiems asmenims reikalingų įveikti papildomų kliūčių, ieškoti kitų techninių sprendimų, kurie užtikrintų galimybę Pareiškėjui ir kitiems negalią turintiems asmenims saugiai peržengti ilgalaikių pasimatymų patalpose esančiuose dušuose įrengtą aukštą laiptelį ir kt.);

36.3. imtis priemonių, kad ateityje pareiškėjams pateikiami atsakymai būtų išsamūs, aiškūs, juose būtų vengiama dviprasmybių ir formalaus pareiškėjų problemų sprendimo bei kad šiuos atsakymus rengiantys LKT pareigūnai visuomet laikytųsi Etikos kodekso nuostatų ir bausmių vykdymo principų;

36.4. informuoti Seimo kontrolierę apie Pareiškėjo 2024 m. vasario 5 d. ir 2024 m. kovo 12 d. prašymų nagrinėjimo rezultatus, pateikiant atsakymo ar atsakymų į juos kopijas.

Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus prašoma informuoti **Pareiškėją ir Seimo kontrolierę** (rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus ir juos pagrindžiančius dokumentus Seimo kontrolieri pateikti per E. pristatymo informacinę sistemą ar el. p. ombuds@lrski.lt).

Seimo kontrolierė

Erika Leonaitė